

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผู้วิจัยได้รวบรวมและเรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การจัดประเภทห้างสรรพสินค้า
2. ความหมายของคำเรียกขาน
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำเรียกขานทั่วไป
 - 3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำเรียกขานในภาษาต่างประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำเรียกขานในภาษาไทย
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาในการซื้อขายสินค้า
5. แนวคิดที่เกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนาม
6. แนวคิดที่เกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนามที่ 1
7. แนวคิดที่เกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนามที่ 2
8. ความแตกต่างระหว่างคำเรียกขานและคำบุรุษสรรพนาม
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ปรากฏรูปคำสรรพนามและคำบุรุษสรรพนาม
10. ปัจจัยทางสังคมที่กำหนดการใช้คำบุรุษสรรพนาม

การจัดประเภทห้างสรรพสินค้า

ห้างสรรพสินค้าเป็นศูนย์รวมสินค้าทุกชนิด มีสินค้าจำนวนมากมายให้บริการแก่ผู้ซื้อเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อทุกระดับ นอกจากนี้ทางห้างสรรพสินค้ามีการนำกลยุทธ์ต่างๆมาใช้ เช่น การนำพนักงานขายหรือผู้ขายเข้ามาไว้คอยบริการ ให้คำแนะนำ ประชาสัมพันธ์สินค้า อำนวยความสะดวกในการเลือกซื้อสินค้า และสร้างความประทับใจต่อผู้ซื้อ (ภัทรภรณ์, 2546)

ในสภาวะที่มีการแข่งขันสูงเช่นในปัจจุบันห้างสรรพสินค้าได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริการเพื่อความสะดวกสบายและเพิ่มความหลากหลายให้กับผู้ซื้อ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้มากขึ้น ด้วยการเพิ่มสาขาของห้างและหันมาให้ความสำคัญกับการจำแนกกลุ่มผู้ซื้อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จากการศึกษาค้นคว้าการจัดประเภทห้างสรรพสินค้าในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยทำการศึกษาเฉพาะห้างสรรพสินค้าที่มีผู้ถือหุ้นใหญ่เป็นคนไทยและมีการสร้างภาพลักษณ์ ของห้างสรรพสินค้าเป็นเกณฑ์ อรุณี (2546: 17) จัดประเภทห้างสรรพสินค้า ดังนี้

1. ห้างสรรพสินค้าระดับ A เป็นห้างสรรพสินค้าระดับบนที่เน้นผู้ซื้อที่มีฐานะดี รายได้สูง เนื่องจากสินค้าจำหน่ายค่อนข้างราคาสูง และส่วนใหญ่เป็นสินค้านำเข้า เช่น ห้างสรรพสินค้าดิอิมโฟเรียม และห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล
2. ห้างสรรพสินค้าระดับ B เป็นห้างสรรพสินค้าระดับกลางที่เน้นกลุ่มผู้ซื้อฐานะปานกลางที่มีรายได้ปานกลาง ซึ่งต้องการสินค้าคุณภาพแต่ราคาไม่แพงเกินไป เช่น ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ และห้างสรรพสินค้าโรบินสัน
3. ห้างสรรพสินค้าระดับ C เป็นห้างสรรพสินค้าระดับฐานที่เน้นกลุ่มผู้ซื้อที่มีรายได้น้อยที่ต้องการสินค้ามีคุณภาพ แต่ราคาไม่แพง เพียงพอที่จะซื้อสินค้าหรือใช้บริการได้ เช่น ห้างสรรพสินค้าพาด้า ห้างสรรพสินค้าตั้งฮั่วเส็ง ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียล และห้างสรรพสินค้าบางลำภู

ความหมายของคำเรียกขาน

กัลยา และ อมร (2531) ได้ศึกษาเรื่อง “การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์” การศึกษานี้เป็นการริเริ่มให้มีการศึกษาคำเรียกขานในภาษาไทยตามมาอีกหลายงาน

การศึกษานี้ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของการใช้คำเรียกขานในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ช่วงเวลา 200 ปี คือ ระหว่าง พ.ศ.2325 -2525 โดยได้ตั้งข้อสังเกตว่าการใช้คำเรียกขานมักจะแปรไปตามตัวแปรต่าง ๆ ทางสังคม และให้คำจำกัดความคำเรียกขานว่า

“คำเรียกขาน คือ คำหรือวลีที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังก่อนที่จะพูดเรื่องต่าง ๆ ด้วย เป็นคำที่แสดงระดับทางสังคมของผู้ฟังตามที่ผู้พูดมองเมื่อเปรียบเทียบกับตนเอง และมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่ปรากฏนับตั้งแต่คำนำหน้า เช่น “คุณ” และจบลงที่คำลงท้าย เช่น “ครับ” ยกตัวอย่างเช่น “คุณนฤมลครับ” นับเป็นคำเรียกขานคำหนึ่งหรืออาจมีรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งที่อาจปรากฏระหว่างคำนำหน้ากับคำลงท้ายก็ได้ เช่น “นฤมล” เป็นคำเรียกขานคำหนึ่ง” (กัลยา และ อมรธา, 2531: 1)

Coats (1992: 23-24) กล่าวถึง คำเรียกขาน (Address Terms) ว่าหมายถึง “คำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟัง เช่น ชื่อ คำสรรพนาม ตลอดจนคำแสดงสถานภาพและความสนิทสนมของผู้พูดกับผู้ฟัง”

จากความหมายของ “คำเรียกขาน” ที่กล่าวมาในข้างต้น แสดงให้เห็นว่า “คำเรียกขาน” คือ คำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้ฟังครั้งแรก ก่อนที่จะเริ่มการสนทนา ซึ่งผู้พูดจะเลือกใช้คำเรียกขานให้เหมาะสมกับผู้ฟัง โดยพิจารณาจากสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง คำสรรพนามถือได้ว่าเป็นคำเรียกขานประเภทหนึ่งที่คุณพูดสามารถใช้เรียกผู้ฟังได้ และคำเรียกขานมิได้มีเพียงแต่คำสรรพนามเท่านั้น แต่ยังมีคำประเภทอื่นที่สามารถนำมาใช้เป็นคำเรียกขานได้อีก เช่น ชื่อ คำเรียกญาติ คำเรียกอาชีพ ตำแหน่ง ยศ เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำเรียกขานทั่วไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำเรียกขานในภาษาต่างประเทศ

Brown and Ford (1964: 234-244) เป็นผู้ริเริ่มการศึกษาคำเรียกขานอย่างมีระบบ ได้ทำการศึกษากการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกัน โดยเก็บข้อมูลจากแหล่งต่อไปนี้ 1) จากบทละครอเมริกัน 2) จากการบันทึกข้อความของพนักงานบริษัทจำนวน 80 คน 3) จากการใช้ภาษาของเด็กจำนวนหนึ่งในภาคกลางของสหรัฐอเมริกา และ 4) จากแบบสอบถามที่ส่งไปยังผู้บริหารจำนวน 34 คน ผลการศึกษาพบว่า คำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1. ชื่อจริง (first name) กับ ชื่อจริง (first name) คือ การเรียกขานกันด้วยชื่อของทั้งสองฝ่าย ใช้ในหมู่เพื่อนและคนสนิทสนม ซึ่งมีค่านิยมเหมือนกัน และรู้จักกันดี

2. ตำแหน่งและนามสกุล (title + last name) กับ ตำแหน่งและนามสกุล (title + last name) คือ ทั้งสองฝ่ายเรียกกันด้วยตำแหน่ง เช่น Mr. , Mrs. , Miss, Dr.+นามสกุล ใช้ในหมู่คนที่เพิ่งรู้จักกัน จะเห็นได้ว่ารูปแบบในข้อที่ 1 และข้อที่ 2 เป็นความสัมพันธ์แบบเท่าเทียมกัน

3. ตำแหน่งและนามสกุล (title + last name) กับ ชื่อจริง (first name) เป็นแบบไม่สมมูลกัน เนื่องมาจากความแตกต่างของสถานภาพของผู้พูดผู้ฟัง อายุ และอาชีพ

นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้คำเรียกขาน คือ อายุและอาชีพ เป็นตัวแปรสำคัญและได้ยกตัวอย่างกรณีที่นักบริหารหนุ่มพูดกับภารโรงอายุมาก อาชีพจะเป็นตัวกำหนด ไม่ใช่อายุ หมายความว่า นักบริหารหนุ่มจะเรียกภารโรงด้วย ชื่อแรก และภารโรงสูงอายุ ก็จะเรียกนักบริหารหนุ่มด้วย ตำแหน่งและนามสกุล กล่าวโดยสรุปการใช้คำเรียกขานในภาษาอังกฤษแบบอเมริกันแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง

Ervin – Tripp (1972: 213-250) ได้ขยายขอบเขตของการวิเคราะห์ของ Brown and Ford (1964) โดยศึกษาระบบคำเรียกขานในภาษาอังกฤษของคนอเมริกัน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ต้องการแสดงให้เห็นปัจจัยต่าง ๆ ที่กำหนดการใช้คำเรียกขานให้ถูกต้อง จากกฎการใช้คำเรียกขานที่สร้างขึ้น Ervin – Tripp เสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบภูมิต่อเนื่อง (flow chart) โดย ผู้พูดใช้คำเรียกขานแต่ละครั้งให้ถูกต้อง อีกทั้งการตัดสินใจแต่ละครั้งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคม ต่าง ๆ เช่น อายุ ความเป็นญาติ คนรู้จัก คนไม่รู้จัก เป็นต้น ผู้พูดนำปัจจัยเหล่านี้มากำหนดการใช้คำเรียกขานและเลือกรูปแบบคำเรียกขานของตน Ervin – Tripp สรุปว่ารูปแบบการใช้คำเรียกขานมี 7 รูปแบบดังนี้ ตำแหน่ง + นามสกุล, Mr. + นามสกุล, Mrs. + นามสกุล, Miss + นามสกุล, คำเรียกญาติ + ชื่อ, ชื่อ และ การไม่ใช่คำเรียกขานเลย

Brown and Gilman (1968: 253-276) ศึกษาเรื่องคำเรียกขานในภาษายุโรป ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ได้แก่ ความหมายของคำเรียกขาน ประวัติ ความเป็นมาของคำเรียกขาน การใช้คำเรียกขานในปัจจุบัน และปัจจัยทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการเลือกใช้คำเรียกขาน สรุปได้ว่า

สรรพนามบุรุษที่ 2 ที่นำมาใช้เป็นคำเรียกขานในภาษายุโรป โดยเฉพาะภาษาฝรั่งเศส เยอรมันและอิตาลีมี 2 รูป คือ V หมายถึงบุรุษที่สองพหูพจน์ เช่น Vous และ T หมายถึงบุรุษที่สองเอกพจน์ เช่น Tu บราวน์และกิลแมนสรุปว่าปัจจัยที่กำหนดการใช้สรรพนามเรียกขานว่าจะ เป็น V หรือ T คือ

1. อำนาจ (power) อำนาจแสดงความสัมพันธ์แบบไม่เท่าเทียม (asymmetrical/non-reciprocal) ส่วนประกอบของอำนาจ ได้แก่ พลังทางร่างกาย ความมั่งคั่ง อายุ เพศ บทบาททางครอบครัว หรือสังคม

2. ความใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกัน (solidarity) ความใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกันเป็นความสัมพันธ์แบบเท่าเทียม (symmetrical/ reciprocal) ซึ่งเกิดจากความเหมือนกันทางสังคม เช่น เป็นสมาชิกทางการเมืองเหมือนกัน มีครอบครัว ศาสนา อาชีพ เพศ หรือถิ่นที่เกิดเดียวกัน เป็นต้น

นอกจากนี้ Brown and Gilman พบว่าในยุโรปสมัยอดีตกาล สรรพนาม T ใช้เรียกคน ๆ เดียว ส่วน V ใช้เรียกคน ๆ หลายคนต่อมา V ใช้เรียกคน ๆ เดียว เช่น เรียกจักรพรรดิหรือพระเจ้าแผ่นดิน ซึ่งมีความหมายรวมถึงพระราชินีและบริวาร ต่อมาการใช้สรรพนามจึงเปลี่ยนไปเป็น ท่านองว่า ผู้ที่ต่ำกว่าใช้ V เรียกผู้สูงกว่า และผู้สูงกว่าก็ใช้ T เรียกคนที่ต่ำกว่า ในระยะนี้อำนาจ (power) เป็นตัวกำหนดการใช้สรรพนามเรียกขาน ครั้นต่อมาเมื่อความสัมพันธ์ใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกัน (solidarity) ได้กลายมาเป็นปัจจัยสำคัญ จึงได้มีการใช้สรรพนามเรียกขานแบบสมดุลขึ้น คือ แบบ T-T ในหมู่คนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เช่น พ่อ-แม่-ลูก พี่-น้อง และนาย – บ่าว(เก่าแก่) ถ้าไม่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดรูปแบบของการใช้จะเป็น V – V เช่น นายจ้าง-ลูกจ้าง ลูกค้า-คนบริการ นายทหาร – พลทหาร เป็นต้น

เกี่ยวกับการใช้คำเรียกขาน T, V ในยุโรปปัจจุบันนั้น Brown and Gilman ได้เก็บข้อมูลจากภาษาฝรั่งเศส อิตาลี และเยอรมัน พบว่านอกจากตัวแปรต่าง ๆ ทางสังคมดังกล่าวแล้ว การใช้คำเหล่านี้ยังขึ้นอยู่กับการสร้างทางสังคม อุดมการณ์ทางการเมือง เช่น เป็นฝ่ายซ้ายหรือฝ่ายขวา และทัศนคติของผู้พูดอีกด้วย เช่น โกรธหรือถูกผู้ฟัง เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำเรียกขานในภาษาไทย

กัลยา และอมรา (2531: 17-30) ศึกษาเรื่อง “การใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตน

โกสินทร์” ซึ่งถือเป็นการศึกษาคำเรียกขานโดยตรงและเป็นการริเริ่มให้มีการศึกษาคำเรียกขานในภาษาไทยตามอีกหลายชิ้น การศึกษานี้เป็นการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงในการใช้คำเรียกขานในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ช่วงเวลา 200 ปี ระหว่าง พ.ศ.2325 – 2525 โดยเก็บข้อมูลจากบทสนทนาในนวนิยายและเรื่องสั้นจำนวน 157 เรื่อง โดยการสุ่มตัวอย่างตามสมัยต่าง ๆ 5 สมัยในยุครัตนโกสินทร์ ได้แก่ สมัยต้นยุครัตนโกสินทร์ สมัยเข้าสู่ยุคใหม่ สมัยหลังเลิกทาส สมัยประชาธิปไตย และสมัยหลัง 14 ตุลาคม 2516 ผลการวิจัยพบว่า

คำเรียกขานในภาษาไทยมีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ

1. ส่วนที่ต้องมี ได้แก่ คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพตำแหน่ง ชื่อ และวลีแสดงความรู้สึก ซึ่งอาจจะเป็นคำหนึ่งคำใดหรือหลายคำประกอบกัน

2. ส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ที่เรียกว่า “คำลงท้าย” เช่น คะ ครับ

และยังพบว่ามีการปรากฏรูปแบบของคำเรียกขานทั้งหมด 25 รูปแบบ และมีคำเรียกขาน 11 รูปแบบที่มีการใช้มาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้ คำนำหน้า + ชื่อ, ชื่อ, คำนำหน้าคำเรียกญาติ, คำเรียกญาติ + ชื่อ, คำนำหน้า + คำเรียกญาติ, อาชีพ/ตำแหน่ง, วลีแสดงความรู้สึก, คำนำหน้า + ยศ, ยศ และ คำนำหน้า + อาชีพ/ตำแหน่ง

นอกจากนี้ การเลือกใช้คำเรียกขานรูปแบบใดนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ความสัมพันธ์ดังกล่าว แบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 แบบ คือ

1. ความสัมพันธ์แบบสมมูล หมายถึง ความสัมพันธ์ที่แสดงว่าผู้พูดและผู้ฟังเท่าเทียมกัน หรือความสัมพันธ์ที่ผู้พูดกับผู้ฟังมองอีกฝ่ายว่ามีบทบาทเท่าเทียมกับตนความสัมพันธ์ประเภทนี้ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน คนรัก คนที่รู้จักกัน และคนที่ไม่รู้จักกัน

2. ความสัมพันธ์แบบไม่สมมูล หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังที่มีสถานภาพต่างกัน ผู้พูดอาจมีสถานภาพสูงกว่าหรือต่ำกว่าผู้ฟังก็ได้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่และญาติผู้น้อย สามีกับภรรยา ผู้บังคับบัญชากับผู้ถูกบังคับบัญชา นายกับบ่าว ครูกับศิษย์

3. ความสัมพันธ์แบบเป็นกลาง หมายถึง ความสัมพันธ์ที่ไม่ถือความสูงหรือต่ำกว่าของผู้พูดและผู้ฟังเป็นเรื่องสำคัญ หรืออาจไม่ชัดเจนว่าผู้พูดหรือผู้ฟังฝ่ายใดสูงหรือต่ำกว่า เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้บริการ(ผู้ขาย)กับผู้รับบริการ(ผู้ซื้อ)

ผลการวิจัยสรุปว่า คำเรียกขานในภาษาไทย ถูกกำหนดโดยลักษณะของความสัมพันธ์ 2 ลักษณะคือ ความเคารพ และความสนิทสนม

ชนินทร (2533) ศึกษาเรื่องรูปแบบคำขึ้นต้นจดหมายส่วนตัวในภาษาไทย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อหารูปแบบคำขึ้นต้นจดหมายส่วนตัวในภาษาไทยปัจจุบัน รวมทั้งการใช้รูปแบบคำขึ้นต้นจดหมายส่วนตัวที่แตกต่างกันไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนและผู้ที่ตนเขียนถึง และอายุของผู้เขียนที่ต่างกัน ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้มาจากการตอบแบบสอบถามของ อาจารย์ นิสิต นักเรียน ในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 4 กลุ่มอายุ คือ อายุ 11– 15 ปี, 20– 25 ปี, 30 – 35 ปี และ 40 – 45 ปี เมื่อเขียนจดหมายส่วนตัวถึงผู้ใหญ่ ผู้น้อย และ ผู้ที่เท่ากัน ผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างของคำขึ้นต้นจดหมายส่วนตัว ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรกคือ คำขึ้นต้น ซึ่งมีหรือไม่มีก็ได้ และส่วนที่สองคือ คำเรียกขาน ซึ่งต้องปรากฏเสมอ และจากโครงสร้างดังกล่าว แบ่งคำขึ้นต้นจดหมายส่วนตัวได้ 3 รูปแบบใหญ่ คือ คำแสดงความเคารพ + คำเรียกขาน, คำทักทาย+คำเรียกขาน และคำเรียกขาน ผลการศึกษาพบว่า การใช้รูปแบบคำขึ้นต้นจดหมายส่วนตัวแตกต่างกันตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้เขียนและผู้ที่ถูกเขียนถึง เมื่อเขียนถึงผู้ใหญ่ คำขึ้นต้นจดหมายส่วนตัวจะอยู่ในรูปของคำแสดงความเคารพ+คำเรียกขาน และเมื่อเขียนถึงผู้เยาว์หรือผู้ที่เท่าเทียมกัน รูปแบบที่ใช้ ได้แก่ คำทักทาย + คำเรียกขาน และคำเรียกขาน สำหรับการใช้รูปแบบคำขึ้นต้นจดหมายส่วนตัวที่แปรไปตามอายุของผู้เขียน 4 กลุ่มอายุ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เขียนกลุ่มอายุ 10 – 15 ปี ใช้ทั้งคำทักทายและคำแสดงความเคารพมากที่สุด เมื่อเทียบกับผู้เขียนอีก 3 กลุ่ม

รังสรรค์ (2535) ศึกษาลักษณะและการใช้คำเรียกขานในภาษาถิ่นเชียงใหม่ตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะและการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นเชียงใหม่ ตามอิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ ทางสังคม เช่น ปัจจัยประจำตัวบุคคล (เพศ วัย อายุ ระดับฐานะตำแหน่งทางสังคมของผู้เรียกและผู้ถูกเรียก) ปัจจัยวัฒนธรรม (ความสัมพันธ์และความสนิทสนมและความสุภาพ) ปัจจัยสถานการณ์ทางภาษาในขณะที่ยก (สถานที่ ความเป็นทางการหรือไม่เป็น

ทางการ) รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เช่น การยืมภาษาถิ่นอื่น อาชีพ ทัศนคติของผู้เรียกที่มีต่อผู้ถูกเรียก เป็นต้น การศึกษานี้เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้ออกภาษาจำนวน 190 คน จาก 2 เขต ชุมชนภาษา อายุของผู้ออกภาษากำหนดเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มอายุต่ำกว่า 20 ปี, กลุ่มอายุ 21 – 59 ปี และกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ผลการศึกษาสรุปว่า รูปแบบของคำเรียกขานในภาษาถิ่นเชียงใหม่ มีจำนวน 35 รูปแบบ ปรากฏทั้งรูปแบบที่เป็นส่วนประกอบเดี่ยวและส่วนประกอบหลายส่วน

วิไลวรรณ (2535) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ของบุคลากรโรงเรียนท่าศาลาประสิทธิ์ศึกษา จ.นครศรีธรรมราช ทั้งชายและหญิงจำนวน 128 คน เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนจำนวน 97 ฉบับ โดยวิเคราะห์ตามปัจจัยทางสังคม 6 ประการ ได้แก่ บทบาทของผู้พูดกับผู้ฟัง เพศของผู้พูดและผู้ฟัง อายุของผู้ฟัง กาลเทศะ เรื่องที่พูดและการมีบุคคลที่สามอยู่ด้วย ผลการศึกษาพบว่าคำเรียกขานในภาษาไทยถิ่นใต้ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องมีตามด้วยส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ส่วนหลังนี้อาทิ คำลงท้าย เช่น คะ ครับ ส่วนที่ต้องมี อาจเป็นส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งตามลำพัง หรือรวมกับส่วนประกอบอื่นๆและเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้ สรรพนาม/คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ตำแหน่ง และชื่อ อาทิ คุณ ท่าน ผู้อำนวยการ อาจารย์สุจินต์ นอกจากนี้ยังปรากฏการไม่ใช้คำเรียกขานด้วย จากการศึกษาพบว่าการแปรของคำเรียกขานตามปัจจัยทางสังคม 6 ประการนั้น บทบาทของผู้พูดและผู้ฟังเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด รองลงมาเป็นอายุของผู้ฟัง ส่วนเพศของผู้พูดและผู้ฟัง กาลเทศะ และการมีบุคคลที่สามอยู่ด้วย มีผลต่อการแปรของคำเรียกขานน้อยมาก ส่วนปัจจัยเรื่องผู้พูดไม่มีผลต่อการใช้คำเรียกขาน จากการศึกษาพบว่าการใช้คำเรียกขานสะท้อนลักษณะทางสังคมบางประการของคนในชุมชนนี้ ได้แก่ ความผูกพันฉันญาติ การให้ความเคารพนับถือโดยดูจากตำแหน่งหน้าที่การงาน

จุฑารัตน์ (2537) ศึกษาการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยกับภาษาฝรั่งเศส โดยเก็บข้อมูลคำเรียกขานของทั้งสองภาษาจากบทสนทนาในนวนิยายไทยและฝรั่งเศสระหว่าง พ.ศ. 2529 – 2533 จำนวน 10 เรื่อง จากการเปรียบเทียบพบว่า คำเรียกขานของทั้งสองภาษาประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องมี และส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ส่วนที่ต้องมีอาจเป็นส่วนประกอบใดส่วนประกอบหนึ่งตามลำพัง หรือรวมกับส่วนประกอบอื่นๆและเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้ คำนำหน้า คำเรียกญาติ ยศ อาชีพ/ ตำแหน่ง ชื่อ นามสกุล และวลีแสดงความรู้สึก ส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ คือ คำลงท้าย ส่วนคำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศสมีเพียงส่วนประกอบเดียว ไม่มีคำลงท้าย นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้คำเรียกขานในทั้งสองภาษาแปรไปตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังโดยบทบาท

ทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีการแปรของคำเรียกขานในทั้งสองภาษา อายุเป็นปัจจัยสำคัญรองลงมาในการใช้คำเรียกขานในภาษาไทย แต่ความใกล้ชิดเป็นปัจจัยสำคัญรองลงมา ในการใช้คำเรียกขานในภาษาฝรั่งเศส การใช้คำเรียกขานในทั้งสองภาษายังสะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมบางประการ เช่น สังคมไทยยึดถือความเคารพและความสนิทสนม ส่วนสังคมฝรั่งเศสยึดถืออำนาจและความใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกัน

จุไรรัตน์ (2538) ศึกษาการใช้คำเรียกขานของข้าราชการทหารบกไทยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบของคำเรียกขาน ความสัมพันธ์ของคำเรียกขานกับปัจจัยทางสังคมในด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เพศ และสถานการณื และเปรียบเทียบคำเรียกขานที่ปรากฏใช้ใน 3 หน่วยงานของกองทัพบกไทย โดยเก็บข้อมูลจากข้าราชการสัญญาบัตรหญิงและชายใน 3 หน่วยงานได้แก่ กรมยุทธศึกษาทหารบก กรมสารบรรณทหารบก และกองบัญชาการกองทัพบก จำนวนทั้งสิ้น 180 คน หญิง 90 คน และชาย 90 คน เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าข้าราชการทหารบกไทยใช้คำเรียกขาน 11 รูปแบบ รูปแบบของคำเรียกขานประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ต้องมี และส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ส่วนที่ต้องมี ได้แก่ คำประเภทใดประเภทหนึ่งใน 6 ประเภทซึ่งอาจปรากฏตามลำดับหรือผสมกันตามลำดับดังนี้ สรรพนาม/คำนำหน้าชื่อ ตำแหน่งยศ คำเรียกญาติ ชื่อ และ ชื่อหน่วยหรือแผนก ส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ ได้แก่ คำลงท้าย ส่วนการใช้คำเรียกขานกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เพศและสถานการณื พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการเลือกใช้คำเรียกขานรองลงมา ได้แก่ สถานการณื ส่วนปัจจัยสุดท้าย ได้แก่ เพศ

ปัทมวรรณ (2542) ศึกษาเรื่องคำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและการใช้คำเรียกขานของวัยรุ่นตามอิทธิพลของปัจจัยทางสังคม ได้แก่ บทบาททางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง เพศของผู้ฟัง และอายุของผู้ฟัง การคัดเลือกกลุ่มประชากรตัวอย่าง ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนได้แก่ 1.สุ่มเขตการปกครอง 2.สุ่มรายชื่อโรงเรียน รวมทั้ง 3.สุ่มจำนวนนักเรียน ซึ่งเป็นทั้งนักเรียนและนักศึกษาจำนวน 373 คนจากจำนวน 12,470 คน ปัทมวรรณเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งกำหนดปัจจัยทางสังคมที่อาจทำให้เกิดการแปรของคำเรียกขานไว้ 3 ปัจจัย ได้แก่ เพศของผู้ฟัง อายุของผู้ฟัง และบทบาททางสังคมระหว่างคู่สนทนาทั้ง 7 บทบาท ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบคำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครมีทั้งสิ้น 17 รูปแบบ และคำเรียกขานดังกล่าวประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ส่วนที่ต้องมี ได้แก่

สรรพนาม/คำนำหน้า คำเรียกญาติ อาชีพ/ตำแหน่ง และชื่อ ส่วนที่มีหรือไม่มีก็ได้ คือ คำลงท้าย

นลิน (2545) ศึกษาการแปลคำเรียกขานและคำสรรพนามที่ปรากฏในนวนิยายแปล นลิน นำเรื่อง “คนขี้เสื่อ” ซึ่งประพันธ์เป็นภาษาอังกฤษ แปลเป็นภาษาไทยโดย จิตร ภูมิศักดิ์ มาเป็นกรณีศึกษา โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ ศึกษากลวิธีแปลคำเรียกขานและคำสรรพนามแทนผู้พูดผู้ฟังและผู้ถูกกล่าวถึงที่ปรากฏในบทแปล ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบของคำเรียกขานที่ จิตร ภูมิศักดิ์ ใช้ในการแปลนวนิยายเรื่องนี้ ได้แก่ ชื่อ คำเครือญาติ คำบอกยศ ตำแหน่ง/อาชีพ และคำแสดงความรู้สึก โดยมีการใช้คำเครือญาติมากที่สุด ส่วนกลวิธีที่ใช้ในการแปลคำเรียกขาน ได้แก่ 1) การแปลตรงตัว ประกอบด้วย การแปลตรงตัวโดยถ่ายทอดเสียงหรือทับศัพท์และการแปลตรงตัวโดยถ่ายทอดความหมาย 2) การปรับให้เป็นคำเรียกขานแบบไทย 3) การแปลจากคำนามในต้นฉบับ 4) การแปลแบบเพิ่มจากต้นฉบับ ทั้งนี้พบว่าส่วนใหญ่ผู้แปลจะใช้กลวิธีแปลตรงตัว ในขณะที่รูปแบบของคำสรรพนาม ได้แก่ ชื่อ คำเครือญาติ คำบอกยศ ตำแหน่ง/อาชีพและบุรุษสรรพนาม สรรพนามที่ใช้ระหว่างกลุ่มคนที่มีสถานภาพเดียวกันจะสอดคล้องกับปัจจัย “ความสัมพันธ์และความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน” ส่วนกลุ่มคนที่มีสถานภาพต่างกัน คำสรรพนามที่ใช้สะท้อน “ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ” นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการเลือกใช้สรรพนาม ได้แก่ อาชีพ ทัศนคติ การไว้ตัว การมีบุคคลที่ไม่สนิทสนม หรือมีสถานภาพสูงอยู่ด้วย สถานการณ์และโอกาส อารมณ์ความรู้สึก ตลอดจนอุปนิสัยของตัวละคร นลิน พบว่าคำเรียกขานภาษาอังกฤษในต้นฉบับสามารถสะท้อนสถานภาพและความสัมพันธ์ของผู้เรียกและผู้ถูกเรียกได้ดีอยู่แล้ว ทำให้ผู้แปลสามารถแปลแบบตรงตัวได้เป็นส่วนมาก ในขณะที่สรรพนามภาษาอังกฤษจะไม่แสดงถึงสถานภาพที่ต่างกันของผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ถูกกล่าวถึง

Kriengkrai (2546: 58-78) ได้ศึกษาภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมจากคำเรียกขานที่ปรากฏในเพลงไทยลูกทุ่งและลูกกรุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระบบคำเรียกขานและภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งและเพลงลูกกรุง โดยเก็บข้อมูลจากเพลงลูกทุ่งและลูกกรุงจำนวน 200 เพลงที่ได้รับรางวัลกึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่ง รางวัลแผ่นเสียงทองคำพระราชทาน และรางวัลเสาศากศทองคำ ผลการวิจัยพบรูปแบบของคำเรียกขานจำนวน 8 รูปแบบ ตามลำดับจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ได้แก่ 1. คำนำหน้า/สรรพนาม 2. คำแสดงความรู้สึก 3. คำเรียกญาติ 4. ชื่อ 5. คำเรียกอาชีพ 6. คำนำหน้า/สรรพนาม + คำแสดงความรู้สึก 7. คำเรียกญาติ + คำแสดงความรู้สึก และ 8. ชื่อ + คำแสดงความรู้สึก ส่วนภาพสะท้อนสังคมวัฒนธรรมจากเพลงลูกทุ่งและ

ลูกกรุงก็คือ เนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับความรักเชิงชู้สาว การใช้คำเรียกขานจึงขึ้นอยู่กับสถานภาพทางสังคม อายุ เพศ และความสนิทสนมระหว่างผู้เรียกกับผู้ถูกเรียก นอกจากนี้คำเรียกขานยังสะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรมไทยบางประการ เช่น การสอนให้หญิงสาวรักษานวลสงวนตัว เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาในการซื้อขายสินค้า

กัลยา และ อมร (2531) วิจัยเรื่องการใช้คำเรียกขานในภาษาไทยสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ซึ่งวิเคราะห์จากบทสนทนาในนวนิยายและเรื่องสั้นจำนวน 157 เรื่อง และได้มีการศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ ผลการศึกษาพบว่า คำเรียกขานที่ผู้ให้บริการ (ผู้ขาย) ใช้เรียกผู้รับบริการ (ผู้ซื้อ) มากที่สุดได้แก่ คำนำหน้า ร้อยละ 48.5 และคำเรียกขานที่มีการใช้น้อยที่สุด ได้แก่ ยศ ร้อยละ 1.5 และคำนำหน้า+อาชีพร้อยละ 1.5 ส่วนคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้เรียกผู้ให้บริการมากที่สุด ได้แก่ คำนำหน้า ร้อยละ 18.5 และอาชีพ/ตำแหน่ง ร้อยละ 18.5 และคำเรียกขานที่ผู้รับบริการใช้เรียกผู้ให้บริการน้อยที่สุด ได้แก่ ยศ ร้อยละ 1.5 คำนำหน้า+ยศ ร้อยละ 1.5 และคำนำหน้า+คำเรียกญาติ+อาชีพ ร้อยละ 1.5 และจากการวิเคราะห์คำเรียกขานทั้งหมดพบว่า คำเรียกขานที่ใช้มากที่สุด 3 ประเภท คือ ชื้อ คำนำหน้า+ชื้อ และ คำนำหน้า การใช้คำทั้งสามนี้ ถูกกำหนดโดยความเคารพและความสนิทสนมที่ผู้พูดแสดงต่อผู้ฟัง

ปัทมวรรณ (2542) ศึกษาเรื่องคำเรียกขานของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งวิเคราะห์จากแบบสอบถาม และได้มีการศึกษาการใช้คำเรียกขานในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่น (ผู้ซื้อ) ใช้คำเรียกญาติเรียกผู้ให้บริการ (ผู้ขาย) มากที่สุด ร้อยละ 57.8 และคำเรียกขานในการเรียกผู้ให้บริการน้อยที่สุด ร้อยละ 12.6 ส่วนคำเรียกขานที่ผู้ให้บริการใช้เรียกวัยรุ่นนั้นมิได้มีการศึกษา เรื่องการแปรของคำเรียกขานตามปัจจัยทางสังคม พบว่า บทบาททางสังคมของผู้พูดและผู้ฟังเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด รองลงมาคือ อายุของผู้ฟัง ส่วนเพศของผู้ฟังมีผลต่อการแปรของคำเรียกขานน้อยที่สุด

รังสรรค์ (2535) ศึกษาลักษณะและการใช้คำเรียกขานในภาษาถิ่นเชียงใหม่ตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล และพบว่ามีการใช้คำเรียกขานในการซื้อขายสินค้าหรือบริการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ขายใช้คำเรียกขานเรียกผู้ซื้อ 6 รูปแบบ คือ ชื้อ คำเรียกญาติ คำเรียกญาติ+ชื้อ คำแทนนาม คำเรียกอาชีพ และ คำเรียกอาชีพ+ชื้อ

ส่วนคำเรียกขานที่ผู้ซื้อใช้เรียกผู้ขายมี 5 รูปแบบ ได้แก่ ชื่อ คำเรียกญาติ คำเรียกญาติ+ชื่อ คำแทนนาม และคำเรียกอาชีพ ส่วนปัจจัยทางสังคมที่ทำให้ผู้เรียกต้องตัดสินใจเลือกใช้คำเรียกขานนั้นๆ ได้แก่ ปัจจัยประจำตัวบุคคลอันประกอบด้วยเพศ วัย อายุ และระดับฐานะ ตำแหน่งทางสังคมของผู้เรียกและผู้ถูกเรียก ปัจจัยวัฒนธรรมสัมพันธ์ประกอบด้วย ความสนิทสนมกันและความสุภาพ ปัจจัยสถานการณ์ทางภาษาในขณะเรียกประกอบด้วยสถานที่ ความเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ และปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ การยืมภาษาถิ่นอื่น อาชีพ ทัศนคติของผู้เรียกที่มีต่อผู้ถูกเรียก อิทธิพลของภาษาถิ่นอื่น ความรักใคร่เอ็นดู และความเคารพนับถือเสมือนญาติ เป็นต้น

สถาพร (2544) ศึกษาเรื่องการใช้คำเรียกขานของผู้ประกอบการค้า โดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษารูปแบบคำเรียกขานที่ผู้ประกอบการค้าใช้เรียกผู้ซื้อ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ และสถานที่ประกอบการค้ากับการใช้คำเรียกขานของผู้ประกอบการค้า และ 3) เพื่อเปรียบเทียบการใช้คำเรียกขานของผู้ประกอบการค้าในห้างสรรพสินค้าและตลาดนัด ผลการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่ผู้ประกอบการไม่ใช้คำเรียกขาน และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ เพศ อายุ และสถานที่ประกอบการค้าไม่มีผลต่อการใช้คำเรียกขานของผู้ประกอบการค้า

Labov (1972) ศึกษาการแปรของการออกเสียงพยัญชนะ / r / ในตำแหน่งหลังสระของพนักงานขายสินค้าในห้างสรรพสินค้าในนครนิวยอร์ก Labov สุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นพนักงานขายในห้างสรรพสินค้า 3 แห่งในนิวยอร์ก ได้แก่ 1) Saks Fifth Avenue เป็นตัวแทนของผู้มีสถานภาพสูง 2) Macy's เป็นตัวแทนของผู้มีสถานภาพปานกลาง และ 3) S.Klien เป็นตัวแทนของผู้มีสถานภาพต่ำ โดยพิจารณาจากการลงโฆษณาขายสินค้าของห้างสรรพสินค้าแต่ละแห่งในหนังสือพิมพ์ New York Times และ Daily News ผลจากการศึกษาพบว่าสถานที่ที่มีผลต่อการใช้ภาษาโดยพนักงานของห้างสรรพสินค้า Saks ออกเสียง / r / บ่อยครั้งกว่า พนักงานจากห้างสรรพสินค้า Macy's และพนักงานจากห้างสรรพสินค้า S.Klien

แนวคิดที่เกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนาม

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2539) ให้ความหมายของคำสรรพนามว่า เป็นคำแทนชื่อที่ทำหน้าที่ในการใช้แทนคำนามที่กล่าวมาแล้ว เพื่อมิให้ซ้ำซากเป็นที่เบื่อหน่าย และแบ่งคำสรรพนามเป็น

6 ประเภท ซึ่งหนึ่งในนั้น ได้แก่ บุรุษสรรพนาม หมายถึง คำสรรพนามที่ใช้แทนคำชื่อในการพูดจา กัน ซึ่งแบ่งย่อย ๆ เป็น 3 ชนิด คือ

1. สรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนตัวผู้พูด เช่น ข้า กู ฉัน ผม
2. สรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้แทนตัวผู้ฟัง เช่น เจ้า เอ็ง มึง สู้
3. สรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนชื่อคน สัตว์ สิ่งของที่พูดถึง เช่น เขา มัน ท่าน

วิจิตร (2524) วิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์โครงสร้าง และจำแนกหมวดคำ โดยอาศัยตำแหน่งของคำเป็นเกณฑ์ โดยจัดหมวดคำสรรพนามว่าเป็นหมวดย่อยของคำนาม วิจิตร แบ่งคำสรรพนามออกเป็น 3 บุรุษเช่นเดียวกับ พระยาอุปกิตศิลปสาร นอกจากนั้นยังกล่าว ถึงการใช้คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยว่าต้องคำนึงถึง ปัจจัยอย่างน้อย 3 ประการ คือ ความสนิทสนม ฐานะทางสังคม และความมีอาวุโสของคู่สนทนาหรือบุคคลที่เราพูดถึง นอกจากนี้ในภาษาไทย ยังพบว่าคำที่เกี่ยวกับเครือญาติหรือคำเรียกญาตินั้นนำมาเป็นคำบุรุษสรรพนามได้ เช่น คำว่า พี่ ป้า น้า อา เป็นต้น

นworรณ (2525) ศึกษาไวยากรณ์ไทยโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีไวยากรณ์ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และจำแนกคำตามหน้าที่ในการสื่อสาร เป็นหมวดใหญ่ ๆ 6 หมวด ได้แก่ คำเรียกร้อง คำหลัก คำแทน คำขยาย คำเชื่อม และคำเสริม โดยที่คำสรรพนามถูกจัดไว้ในหมวดคำแทนซึ่งมีหน้าที่ใช้แทน คำหลัก นworรณ เรียกคำบุรุษสรรพนามว่า คำบอกบุรุษ มีหน้าที่ใช้แทนคำนามในการสนทนา บุคคลหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องในการสนทนา

เปรมจิต (2528) ได้อธิบายถึง คำสรรพนาม ว่าหมายถึง คำแทนคำนามที่ผู้พูดกล่าวไว้ หรือเป็นที่เข้าใจระหว่างผู้พูด ผู้ฟัง เพื่อไม่ต้องกล่าวคำนามซ้ำ แบ่งเป็น 6 ประเภท บุรุษสรรพนาม จัดเป็นสรรพนามประเภทหนึ่ง หมายถึง คำที่ใช้แทนชื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องในการพูดจากันหรือเป็น คำบอกบุรุษซึ่งกำหนดขึ้นใช้ตามระดับสังคม การใช้บุรุษสรรพนามต่างๆ จึงแตกต่างกันไปตาม ฐานะของบุคคลทั้งทางวัยวุฒิและคุณวุฒิ บุรุษสรรพนามจำแนกเป็น 3 บุรุษ คือ บุรุษที่ 1 เป็นคำที่ใช้แทนบุคคลซึ่งเป็นผู้พูด ได้แก่ ฉัน ดิฉัน ผม บุรุษที่ 2 เป็นคำที่ใช้แทนบุคคลที่เป็นผู้ฟังหรือผู้ที่เรา

พูดด้วย ได้แก่ คุณ เธอ มีง บุรุษที่ 3 เป็นคำที่ใช้แทนบุคคลที่ถูกกล่าวถึง ได้แก่ เขา มัน

กำชัย (2530: 235) ได้ให้คำจำกัดความของคำสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนนามหรือข้อความที่กล่าวมาแล้วเพื่อไม่ต้องกล่าวนามหรือข้อความนั้นซ้ำอีก นอกจากนี้ กำชัย ได้กล่าวถึงบุรุษสรรพนาม คือ สรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้พูด ผู้ที่พูดด้วย และผู้ที่พูดถึง โดยแบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ บุรุษที่ 1 ใช้แทนชื่อผู้พูด เช่น คำว่า ฉัน ผม ข้าพเจ้า อีฉัน อาตมาภาพ เป็นต้น บุรุษที่ 2 ใช้แทนชื่อผู้ที่พูดด้วย เช่น คำว่า ท่าน เธอ ได้เท่า ฝ่าพระบาท เป็นต้น และบุรุษที่ 3 ใช้แทนชื่อผู้ที่พูดถึง เช่น คำว่า เขา มัน ใคร อะไร ผู้ใด เป็นต้น

Palakornkul (1972) ได้ศึกษาทฤษฎีการใช้บุรุษสรรพนามภาษาไทยในเชิงสังคม และได้นิยามคำบุรุษสรรพนาม คือ คำที่ใช้แทนผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และผู้ที่ถูกอ้างถึงในการสนทนา เนื่องจากคำบุรุษสรรพนามสามารถใช้เรียกบุคคลที่ 2 ที่เป็นผู้รับสารได้ ดังนั้นคำบุรุษสรรพนามจึงเป็นคำเรียกขานประเภทหนึ่งได้

จากนิยามดังกล่าว Palakornkul ยังได้แบ่งกลุ่มคำบุรุษสรรพนามที่นำมาใช้เป็นสรรพนามตามแนวสังคมวิทยาได้ 2 กลุ่ม คือ

1. คำบุรุษสรรพนามเฉพาะ (proper personal pronoun) คือคำที่ทำหน้าที่เป็นสรรพนามในตัวเอง โดยแบ่งเป็น 3 บุรุษ คือ บุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 และบุรุษที่ 3 เช่น ฉัน เธอ คุณ เขา เป็นต้น

2. คำนามที่นำมาใช้เป็นบุรุษสรรพนาม (personal pronominally used noun) คือ คำนามประเภทอื่น ๆ ที่เป็นบุรุษสรรพนาม นอกเหนือจากคำบุรุษสรรพนามเฉพาะแบ่งเป็น 10 ประเภท ดังนี้

2.1 คำเรียกญาติ (kin terms) อาทิตี พ่อ แม่ พี่ น้อง ลุง ป้า น้า อา ปู่ ย่า ตา ยาย

2.2 คำเรียกญาติที่ใช้กับผู้ที่ไม่ใช่ญาติ (pseudo kin terms) คือ การใช้คำเรียกญาติกับบุคคลอื่น เช่น เรียก “แม่ค้า” ว่า “พี่”

2.3 คำเรียกตามบุคคลอื่น (tekononymy terms) คือ การเรียกที่ไม่ตรงตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เช่น ป้าเรียกหลานคนโตว่า “พี่” ตามอย่างหลานคนเล็ก

2.4 ชื่อบุคคล (personal names) ได้แก่ ชื่อจริง และชื่อเล่น

2.5 คำเรียกเพื่อน (friendship terms) เช่น เพื่อน สหาย เกล็ด

2.6 คำเรียกอาชีพ (occupation terms) เช่น หมอ ครู พยาบาล

2.7 คำนำหน้า ยศ ตำแหน่ง (title) เช่น นายอำเภอ หมอวัด จำ ท้าวนายก ท้าณผู้หญิง คุณหญิง คุณผู้หญิง

2.8 คำหรือวลีที่อ้างถึงคู่สมรส (words and phrases specially employed to refer to spouse) เช่น สามีเรียภรรยาว่า “ที่บ้าน” ในขณะที่ตนกำลังสนทนากับผู้อื่น

2.9 คำจากภาษาอื่น (foreign loan words) เช่น บัง ญู เจ๊

2.10 คำที่ใช้พูดกับพระสงฆ์ (special vocabulary use in speaking to and by monks) เช่น พระเดชพระคุณ พระคุณเจ้า หลวงพี่

Campbell (1969) สนับสนุนผลการศึกษาของ Palakornkul ที่ว่าบุรุษสรรพนามสามารถแยกจากคำนามที่นำมาใช้เป็นบุรุษสรรพนามได้ด้วยเกณฑ์ทางโครงสร้างและความหมาย กล่าวคือ Campbell ได้ศึกษารูปแทนนามในภาษาไทย (noun substitutes) พบว่าในภาษาไทยมีสรรพนามหลายประเภทและบุรุษสรรพนามเป็นสรรพนามหรือคำนามที่ใช้แทนสรรพนามประเภทหนึ่ง

นอกจากนี้ Campbell ให้ความหมายของบุรุษสรรพนามว่าหมายถึง คำที่ใช้แทนผู้พูด ผู้ฟัง หรือ ผู้ที่ถูกกล่าวถึง ซึ่งต่างจากคำนามที่นำมาใช้เป็นบุรุษสรรพนาม คือ บุรุษสรรพนามไม่สามารถขยายด้วยส่วยขยาย หรือ attribute ได้ คำบุรุษสรรพนามยังแตกต่างจากคำนามอื่น ๆ ในเรื่องของความหมาย กล่าวคือ บุรุษสรรพนามเมื่อไม่อยู่ในบริบทการสื่อสารจะไม่มีหมายอื่น

นอกเหนือจากความหมายในเรื่อง บุรุษ พจน์ เพศ และบอกความเป็นมนุษย์ไม่เป็นมนุษย์เท่านั้น แต่เมื่ออยู่ในบริบทการสื่อสาร จึงอธิบายความหมายเพิ่มเติมจากคำที่บุรุษสรรพนามนั้นแทนได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า คำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยมี 2 ประเภทใหญ่ คือ 1) คำบุรุษสรรพนามเฉพาะ (proper personal pronoun) 2) คำนามที่นำมาใช้เป็นบุรุษสรรพนาม (personal pronominally used noun) โดยคำบุรุษสรรพนามเฉพาะจะมีคุณสมบัติแตกต่างจาก คำนามที่นำมาใช้เป็นบุรุษสรรพนามในสองเรื่อง คือ 1) เรื่องความหมาย คือ คำบุรุษสรรพนามเฉพาะ เมื่อไม่อยู่ในบริบทสื่อสารจะมีความหมายในเรื่อง บุรุษ เพศ พจน์ การรวมผู้ฟังไม่รวมผู้ฟัง ต่างจากคำนามที่นำมาใช้เป็นบุรุษสรรพนามที่จะไม่มีความหมายเหล่านี้ 2) คำบุรุษสรรพนามเฉพาะ จะไม่สามารถขยายด้วยคำคุณศัพท์ได้

แนวคิดที่เกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนามที่ 1

Cooke (1968) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำสรรพนามในภาษาไทย พม่า และเวียดนาม ในส่วนของคำบุรุษสรรพนามในภาษานั้นแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ตามที่พระยาอุปกิตศิลปสาร แบ่งไว้ คือ สรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนตัวผู้พูด สรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้แทนตัวผู้ฟัง และสรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง Cooke พบว่าคำบุรุษสรรพนามในภาษาไทยบ่งบอกถึงบุรุษ เพศ อายุ จำนวน และแสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูด ผู้ฟังและผู้ที่ถูกกล่าวถึง ในเรื่องของสถานภาพ ความสนิทสนม และทัศนคติ เป็นต้น

นอกจากนี้ Cooke พบว่าในภาษาไทยคำบุรุษสรรพนามที่ 1 สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1. คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ในภาษาไทยมีจำนวน 27 คำ ได้แก่ ฉัน ดิฉัน ผม เรา ข้า ข้าพเจ้า ข้า/เขา อาตมา อาตมาภาพ อ้าว เป็นต้น

2. คำนามที่ทำหน้าที่เป็นคำบุรุษสรรพนามที่ 1 (คำนามบุรุษที่ 1) ได้ เช่น คำเรียกญาติ ชื่อ ชื่อเล่น อาชีพ

Wipha (1986) ศึกษาการใช้คำสรรพนามในภาษาไทย พบว่าการใช้คำบุรุษสรรพนาม แต่

ละคำ ต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟัง และระดับความสนิทสนมของคู่สนทนา นอกจากนี้ Wipha ได้อธิบายถึงลักษณะของบุรุษสรรพนามในภาษาไทย ว่าแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ตามที่พระยาอุปกิตศิลปสารแบ่งไว้ คือ สรรพนามบุรุษที่ 1 ใช้แทนตัวผู้พูด สรรพนามบุรุษที่ 2 ใช้แทนตัวผู้ฟัง และสรรพนามบุรุษที่ 3 ใช้แทนผู้ที่ถูกกล่าวถึง นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่ามีความหมายที่ทำหน้าที่เหมือนคำบุรุษสรรพนามได้ (personal pronominally used nouns) ใช้อ้างถึง ผู้พูด ผู้ฟัง หรือผู้ที่ถูกกล่าวถึง แบ่งเป็น 6 ประเภท ดังนี้ คำเรียกญาติ ชื่อ คำแสดงมิตรภาพ อาชีพ คำบอกตำแหน่ง และคำแสดงความเป็นเจ้าของ

แนวคิดที่เกี่ยวกับคำบุรุษสรรพนามที่ 2

กำชัย (2530: 235) ได้อธิบายถึง คำบุรุษสรรพนามที่ 2 ว่าหมายถึงคำที่กล่าวถึงผู้ฟังหรือผู้ที่พูดด้วย มี 2 แบบ คือ

1. คำสรรพนามบุรุษที่ 2 คือ สรรพนามที่ใช้แทนชื่อผู้พูดด้วย เช่น คำว่า ท่าน เธอ นาย ฝ่าพระบาท เป็นต้น

2. คำนามบุรุษที่ 2 คือ คำที่กล่าวถึงผู้ที่พูดด้วย นอกเหนือจากคำสรรพนามบุรุษที่ 2 ซึ่งได้แบ่งกลุ่มเหมือนกับงานวิจัยของ Palakornkul เป็น 10 กลุ่มดังนี้ คำเรียกญาติ (kin terms) คำเรียกญาติที่ใช้กับผู้ที่ไม่ใช่ญาติ (pseudo kin terms) คำเรียกตามบุคคลอื่น (tekononymy terms) ชื่อบุคคล (personal names) คำเรียกเพื่อน (friendship terms) คำเรียกอาชีพ (occupation terms) คำนำหน้า ยศ ตำแหน่ง (title) คำหรือวลีที่อ้างถึงคู่สมรส (words and phrases specially employed to refer to spouse) คำจากภาษาอื่น (foreign loan words) คำที่ใช้พูดกับพระสงฆ์ (special vocabulary use in speaking with monks)

ความแตกต่างระหว่างคำเรียกขานและคำบุรุษสรรพนาม

นลิน (2545: 5) ได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างคำเรียกขานและคำบุรุษสรรพนาม โดยใช้เกณฑ์หน้าที่ทางไวยากรณ์ของคำเมื่ออยู่ในประโยคเป็นตัวกำหนดในการแยกคำเรียกขานและคำบุรุษสรรพนาม นลิน ได้ยกตัวอย่างประโยคเพื่ออธิบายการแบ่งแยกคำเรียกขานและคำบุรุษสรรพนามดังต่อไปนี้

ตัวอย่าง : “คุณ, คุณรับอะไรดีครับ”

คุณ คำแรก ทำหน้าที่เรียกความสนใจของผู้ฟัง จึงเรียกว่า “คำเรียกขาน” ส่วน คุณ คำที่สอง ทำหน้าที่ทางไวยากรณ์แทนคำนาม และเมื่ออยู่ในประโยคทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค จึงเรียกว่า “คำบุรุษสรรพนาม” และจากตัวอย่าง คำว่า คุณ คำที่สอง จัดว่าเป็นคำบุรุษสรรพนามที่ 2 เพราะเป็นคำที่ใช้แทนผู้ฟัง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการไม่ปรากฏรูปคำสรรพนามและคำบุรุษสรรพนาม

Aroonmanakun (1999: 1) ศึกษาสรรพนามที่ไม่ปรากฏรูป (zero pronoun) ในภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายขอบเขตการศึกษาของทฤษฎี Centering เป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายคำสรรพนามที่ไม่ปรากฏรูปในถ้อยความที่ผ่านมาได้ กล่าวคือ ระบบประมวลทางภาษาจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์คำนามกับคำสรรพนาม ในถ้อยความก่อนหน้าซึ่งเปรียบเสมือนศูนย์กลาง แล้วพิจารณาถึงการเชื่อมโยงความของคำสรรพนามที่ไม่ปรากฏรูปในถ้อยความที่ตามมา ว่ามีความสอดคล้องในการอ้างถึงคำนามหรือคำสรรพนามในถ้อยความก่อนหน้าหรือไม่ หากมีความสอดคล้องกัน แสดงให้เห็นว่าทฤษฎีดังกล่าวสามารถอธิบายคำสรรพนามที่ไม่ปรากฏรูปในถ้อยความที่ผ่านมาได้ โดย อรุณมานะกุล ศึกษาข้อมูลงานเขียนจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เดอะ เนชั่น มติชน ไมโครคอมพิวเตอร์และงานแปลจำนวนทั้งสิ้น 20 เรื่อง ผลการศึกษาพบว่าทฤษฎี Centering สามารถอธิบายคำสรรพนามที่ไม่ปรากฏรูปในถ้อยความที่ผ่านมาได้ และพบว่าในภาษาไทย คำสรรพนามที่ไม่ปรากฏรูปในถ้อยความที่ผ่านมาสามารถเกิดขึ้นได้ หมายความว่า เมื่อมีการกล่าวถึงคำนามหรือคำสรรพนามในครั้งแรกแล้ว ผู้เขียนสามารถไม่กล่าวถึงหรือไม่ใช้คำนามหรือคำสรรพนามนั้นในครั้งต่อไปได้ ส่วนผู้อ่านสามารถรู้และเข้าใจความหมายของสรรพนามที่ไม่ปรากฏรูป (zero pronoun) นั้นได้จากถ้อยความที่ผ่านมา

กุลธิดา (2544) ศึกษาการใช้คำอ้างถึงสรรพนามบุรุษที่ 1 และคำลงท้ายในภาษาไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้คำอ้างถึงสรรพนามบุรุษที่ 1 และคำลงท้ายของผู้พูดเพศชายและเพศหญิง และเปรียบเทียบการใช้คำอ้างถึงสรรพนามบุรุษที่ 1 และคำลงท้ายของผู้พูดเพศชายและเพศหญิง โดยเก็บข้อมูลจากการสนทนาจริงของตัวอย่างประชากรเพศชายและเพศหญิง ที่มีระดับอายุมากกว่า เท่ากัน และน้อยกว่า ตลอดจนสถานการณ์ที่สูงกว่า เท่ากัน และต่ำกว่า รวมทั้ง

สิ้น 144 สถานการณ์ แบ่งเป็นสถานการณ์ของผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิง ฝ่ายละ 72 สถานการณ์ ผลการศึกษาพบว่า การใช้คำอ้างถึงคำสรรพนามบุรุษที่ 1 มากที่สุด ของผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิง ได้แก่ การละคำสรรพนามบุรุษที่ 1 ซึ่งมีจำนวนการใช้มากที่สุดทุกสถานการณ์ทั้งในกลุ่มผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิง ส่วนการใช้คำลงท้าย ผลการศึกษาพบว่า ทั้งผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิงไม่ใช้คำลงท้ายมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบการใช้คำอ้างถึงสรรพนามบุรุษที่ 1 ของผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิง พบว่า คำอ้างถึงบุรุษที่ 1 ของผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิงแตกต่างกันไปตามเพศของตน ซึ่งผู้หญิงจะใช้คำว่า ดิฉัน ส่วนผู้ชายจะใช้คำว่า ผม นอกจากนี้ยังมีคำอ้างถึงสรรพนามบุรุษที่ 2 ที่ผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิงใช้ซ้ำรูปกัน ได้แก่ การละคำสรรพนามบุรุษที่ 2 การใช้คำว่า เรา ฉัน การใช้คำเรียกญาติ พี่ การใช้ชื่อเล่น การใช้ชื่ออาชีพ และการใช้คำว่า ญ เรื่องการใช้คำลงท้ายของผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิงมีทั้งคำลงท้ายที่ใช้ต่างกันและซ้ำรูปกัน คำลงท้ายที่ผู้พูดเพศชายและผู้พูดเพศหญิงใช้ต่างกัน ได้แก่ ครับผม ที่ใช้โดยผู้พูดเพศชาย และคะ/ค่ะ ที่ใช้โดยผู้พูดเพศหญิง ส่วนคำลงท้ายที่ใช้ซ้ำรูปกัน ได้แก่ การไม่ใช้คำลงท้าย การใช้คำว่า ฮะ/เฮ้ วะ/วะ และ ไฉน เมื่อพิจารณาปัจจัยเรื่องสถานภาพ ผลการศึกษาพบว่าผู้พูดทั้งชายและหญิงจะใช้คำอ้างถึงสรรพนามบุรุษที่ 1 และคำลงท้ายใน 2 ลักษณะ คือ 1) ใช้กับคู่สนทนาเพียงสถานภาพเดียว 2) ใช้กับคู่สนทนาได้หลายสถานภาพ ส่วนปัจจัยเรื่องความสนิทสนม ผู้พูดเพศหญิงจะใช้คำอ้างถึงสรรพนามบุรุษที่ 1 เพื่อแสดงความสนิทสนมใน 3 ลักษณะ คือ 1) ใช้เฉพาะกับคู่สนทนาที่มีความสนิทสนมกัน 2) ใช้เฉพาะกับคู่สนทนาที่ไม่มีความสนิทสนมกัน 3) ใช้กับคู่สนทนาที่สนิทและไม่สนิท ในขณะที่ผู้พูดเพศชายจะใช้เพียงลักษณะที่ 1 และ 3

Wipha (1986) ศึกษาการใช้คำสรรพนามในภาษาไทย พบว่าในภาษาไทย ไม่ปรากฏรูปของคำสรรพนามจำนวนมากโดยเฉพาะในภาษาพูดและสามารถที่จะละคำสรรพนามได้ แม้จะเป็นการกล่าวถึงครั้งแรก ถ้าบริบทนั้นมีความชัดเจนว่าผู้พูดหมายถึงสิ่งใด แต่ในภาษาเขียนไม่สามารถทำได้เนื่องจากไม่มีบริบทเป็นตัวช่วยกำหนดให้เข้าใจได้

ปัจจัยทางสังคมที่กำหนดการใช้คำบุรุษสรรพนาม

Palakornkul (1972: 120) แบ่งปัจจัยทางสังคมที่กำหนดการใช้บุรุษสรรพนามตามความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง เป็น 2 ประเภท คือ

1. ปัจจัยภายใน เป็นตัวกำหนดบทบาทสถานภาพทางสังคมของผู้พูดผู้ฟังโดยตรงและมีผลต่อการเลือกใช้บุรุษสรรพนาม ได้แก่ อำนาจและสถานภาพ (power and status), อายุ (age) ความเป็นญาติและความสัมพันธ์ทางครอบครัว (kinship and family relationship), ความเป็นเพื่อน (friendship), กลุ่มชาติพันธุ์ (ethnic groups), อาชีพ (occupation), เพศ (sex) และความใกล้ชิดทางสายเลือด (genealogical distance)

2. ปัจจัยภายนอก เป็นปัจจัยผันแปรอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่ปัจจัยที่กำหนดบทบาทสถานภาพของผู้พูดผู้ฟังโดยตรง แต่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ซึ่งก็หมายความว่า เป็นเงื่อนไขในการเลือกใช้บุรุษสรรพนามด้วย ได้แก่ ความสนิทสนม (intimacy), ความเคารพ (respect) ความใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกัน (solidarity), ความเป็นทางการ (formality), การมีลูกอยู่ในขณะสนทนา (presence of child), การมีคนไม่รู้จักหรือคนมีฐานะทางสังคมสูงกว่าอยู่ด้วย (presence of non-acquaintances or persons with power and status), ระยะเวลาที่รู้จักกัน (length of time of acquaintances), การไว้ตัว (condescension) และ การแสดงอารมณ์ (emotional manifestation)

Cooke (1968) ศึกษาวิจัยการใช้บุรุษสรรพนามในภาษาไทย พบว่า เวียดนาม ตามแนวภาษาศาสตร์เชิงสังคม ในส่วนที่เกี่ยวกับภาษาไทย Cooke ศึกษาการใช้บุรุษสรรพนามทั้งบุรุษสรรพนามเฉพาะและคำนามที่นำมาใช้เป็นบุรุษสรรพนามเช่น คำเรียกญาติ (kin type noun) คำนำหน้า (title) ตำแหน่งทางสังคม (status term) แต่ไม่รวมคำบุรุษสรรพนามที่เป็นคำเรียกขาน (vocative topic) โดยนิยามคำบุรุษสรรพนามว่าเป็นคำที่แทนผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ถูกกล่าวถึง

ผลการวิจัยของ Cooke สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Palakornkul คือ Cooke พบว่าการใช้บุรุษสรรพนามในภาษาไทยถูกกำหนดโดยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (personal relationship) ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยทางสังคมที่สำคัญ ได้แก่ สถานภาพที่พิจารณาจากอายุ (age) ระดับชั้นทางสังคม (rank) ความสัมพันธ์ทางเครือญาติ (kin relationship) และ ความสนิทสนม (intimacy)

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแนวความคิดการจัดประเภททางสรรพสินค้าของ อรุณี (2546) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำเรียกขานของ กัลยา และ อมร (2531), ปัทมวรรณ (2542) และ นลิน (2545) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กับคำบุรุษสรรพนามของ Cooke (1968), Palakornkul (1972) , Wipha (1986), Aroonmanakun (1999) , กำชัย (2530) และ กุลธิดา (2544) ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาษาในการซื้อขายสินค้าของ สถาพร (2544) และ Labov (1972) นำมาเป็นแนวทางในการออกแบบงานวิจัยเพื่อวิเคราะห์รูปแบบและการใช้คำเรียกขาน คำบุรุษสรรพนามที่ 1 และคำบุรุษสรรพนามที่ 2 ของผู้ชาย ตลอดจนศึกษาว่าปัจจัยทางสังคมมีผลต่อการใช้คำเรียกขาน คำบุรุษสรรพนามที่ 1 และคำบุรุษสรรพนามที่ 2 ของผู้ชายหรือไม่ ในบทต่อไป